Ч. 169 (13.714). Львів, пятниця 29. червня 1934. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Несподівана візита італійської фльоти в альбанськім порті.

ТІРАНА, 27. 6. ПАТ. До пристані Дураццо приїхала вчора перша ескадра з італійської фльоти на Адрійськім морі складена з 25 кораблів. Заступник команданта ескадри склав візиту альбанським властям.

ПАРИЖ, 27. 6. ПАТ. Несподівана візита італійської ескадри викликала в політичних колах у Парижі дуже велике зацікавлення. Кореспондент агенції Аваса повідомляє, що альбанський уряд на вістку про несподівану візиту, зараз відбув нараду з послами декількох більших держав. Уряд боявся, щоби залога не висіла на беріг. Далі уряд заявив, що альбанська армія зі зброєю в руках виступить проти італійського війська.

Щойно пізніше італійський старшина поінформував префекта порту в Дураццо, що італійська фльота приїхала скласти візиту своїй союзниці. Одночасно цю саму вістку передав італійський посол альбанському урядові. В Парижі міркують, що Італія виявила таким чином свою нехіть проти зміни політичної орієнтації альбанського уряду. Більшість італійських кораблів відплила вже з порту Дураццо, де залишилися ще три кораблі.

„Еко де Парі" пише, що італійська фльота приплила до порту, не повідомивши заздалегідь альбанського уряду. До того командант італійської фльоти не хотів скласти візити урядові в Тірано. Крім того заявив, що італійська фльота не покине порту, доки префект Дураццо не зложить йому візити.

Французький щоденник пише, що італійська фльота не заявилася припадково в порті того самого дня, коли у Білгороді сподівалися приїзду мін. Барту. Італія, втративши впливи на Балкані з хвилею порозуміння між балканськими державами, задемонструвала свою силу, невдоволена зміною політики альбанського уряду. Підписання торговельного договору перед двома місяцями між Югославією та Альбанією викликало невдоволення в Римі. Білгородська „Політика" пише, що Італія демонструвала не тільки проти Альбанії, але теж проти Малої Антанти.

Різкі протести Мадярщини проти промови мін. Барту.

Демонстрації на вулиці. — Заяви послів і міністрів.

БУДАПЕШТ, 27. 6. ПАТ. Промови мін. Барту у Букарешті і в Білгороді викликали бурю протестів на Мадярщині. Вчора уладили студенти маніфестацію і спалили куклу мін. Барту. Юрба хотіла вдертися до консулятів Франції і держав Малої Антанти, але поліція не допустила туди демонстрантів. Народній мадярський союз вислав листа до французьких парляментаристів кажучи, що промова мін. Барту незгідна з історичною правдою і ображує мадярів. У парляменті всі провідники опозиційних партій, а саме Екгардт, соціялдемократ Бушінгер і монархіст Ґрібер заявили, що Мадярщина не злякається промов мін. Барту і змагатиме до мирної ревізії кордонів Мадярщини. Міністер закордонних справ Каня ствердив однозгідність поглядів усіх політичних партій за зміною кордонів. Уряд буде далі продовжувати свою політику за зміною кордонів. Мадярська Телеґрафічна Агенція оголосила заяву недужого премієра Ґембеша з протестом проти промови мін. Барту. Заява французького міністра викликала велике обурення на Мадярщині. Політичні кола на Мадярщині міркували — каже премієр Ґембеш, що політика Франції не спірається на баґнетах, тільки на справедливости і намагається вирівнати гострі суперечности між европейськими державами, щоби довести до співпраці. Промова мін. Барту знівечила всі сподівання. Французький міністер хвалився, що є щирим і не скриває своїх почувань ані думок. Дасть доказ, коли зрозуміє наші тези. Мадярський уряд веде мирну політику і бажає осягнути свої цілі мирним шляхом. Така політика спірається на мирових договорах і П буде уряд далі продовжувати.

Німеччина підготовляла напад на Францію.

Французький тижневик „Вандімієр" оголосив сензаційні і фантастичні вістки, що Німеччина підготовляла летунський напад на Францію в дні 15. липня ц. р. „Вандімієр" запевняє, що канцлер Гітлер їздив до Венеції намовляти Мусолінія, щоби Італія зберегла невтральність. Одначе Мусоліні не згодився і переконував канцлера Гітлера, що такий розпучливий крок приніс би більший розгром Німеччині ніж у 1918 р. Мусоліні мав заявити Гітлерові, що большевицькі летуни скорше звищили би Берлін, ніж німецькі летуни Париж. На випадок нападу на Францію всі французькі партії негайно обєднались би. Ледви чи дійшло би до такого обєднання в Німеччині.

Лет „Цепеліна" наганяє страху Франції.

Французька преса невдоволена летом Цепеліна понад північною частиною Франції. Повітреплав Цепелін летить що чотири місяці до Полудневої Америки. Підчас лету понад Францію, повітреплав летить долиною Родану і над смугою прикордонних твердинь зі сходу на захід. Преса впевняє, що повітреплав знижує свій лет тоді, коли перелітає над військовими обєктами. Тому преса домагається від уряду, щоби інтервеніював у Німеччині.

Франція будує кораблі для СССР.

З Москви надійшли вістки, що комісаріят народньої оборони замовив у Франції чотири кружляки містоти 7.000 тон кожний і чотири контрторпедовці. З тією метою большевицька морська місія відвідала французькі пристані Брест і Тульон.

Концентраційні табори в Еспанії.

З Мадриду повідомляють, що парлямент признав урядові 3 і пів міліона пезетів на уладження концентраційних таборів. До цих таборів замкнуть усіх тих громадян, які загрожують публичному ладові.

Після вбивства мін. Перацького.

Арештування в Польщі і за кордоном.

„Газета Польска" повідомляє: Слідство в справі вбивства мін. Перацького поступає наперед. Дотеперішні висліди дають змогу устійнити з великою правдоподібністю середовище, з яким вяжеться підготовка атентату. У Польщі і за кордоном (при співучасти німецької поліції) арештовано декілька осіб, підозрілих у вбивстві. „Наш Пшеґльонд" і „Курієр Польскі" пишуть: Добре поінформовані кола впевняють, що в найближчих днях громадянство довідається про висліди слідства в справі мін. Перацького. Висліди слідства є вже нечебто позитивні і ревеляційні.

—o—

Орґанізація двох концентраційних таборів.

Польська преса повідомляє, що уряд рішився не видавати розпорядку до декрету президента про концентраційні табори. Як відомо, декрет президента доручив міністерствам справедливости і внутрішніх справ виконати його постанови. Тому міністерство внутрішніх справ орґанізує два концентраційні табори. Підшукує теж начальників для обох таборів. Орґанізація концентраційних таборів буде в найближчих днях закінчена і тоді громадянство довідається про їх осідок. Реґулямін для концентраційних таборів видасть міністерство внутрішніх справ враз з міністерством справедливости. Цей реґулямін буде оголошений враз з місцем осідку концентраційних таборів.

—o—

Летунська конференція Італії з Францією.

„Матен" повідомляє, що до Парижа приїде на днях підсекретар італійського міністерства летунства Валле на конференцію з французьким міністром летунства ґен. Дебені.

ПАРИЖ, 27. 6. ПАТ. До Парижа прилетів учора теж шеф румунського летунства.

Імперіялістичні цілі Японії.

Прага, червень 1934.

Справа Далекого Сходу не сходить зі сторінок світової преси. Навіть такі справи, над якими тепер ломить собі голову світовий, головнож європейський політичний ареопаґ, не в силі її відсунути на дальший плян. Справа Дал. Сходу, як якесь грізне марево, виринає всюди там, де того найменше можна сподіватися і віщо інше. як лиш вона, є нині одним із тих головних чинників, що впливають на всю цю замотану, складну і непевну міждержавну ситуацію. Всього того може назверх виразно і різко не видно, але воно так фактично є. Ніщож інше, як тільки непевна ситуація на Далекому Сході і страх Совітів перед Японією, кинули їх у вир міждержавного життя Европи і створили тут це замішання, при допомозі якого думають саме розяснити непевну міждержавну ситуацію. І совітсько-французький військовий союз, і взаємини Совітів державами Малої Антанти, і майбутній вступ СССР до Союзу Народів, і питання т. зв. Східного Льокарна, і зарисовані вже контури двох майбутніх бльоків, де по одній стороні стоялаб саме Японія, на все те має великий — все одно, чи посередній чи безпосередній — вплив проблема Далекого Сходу і роля Японії в ньому.

Дехто з відповідальних европейських політиків думає, що Японія буде так довго „загрозою миру“ і перешкодою до сякого-такого упорядкування міждержавних відносин, поки вона не найде заспокоєння своїх життєвих конечностей, дарма, що це заспокоєння вважають звичайно лиш виявами імперіялістичної експанзії Японії. Перенаселена Японія, Японія з величезною популяцією, Японія замкнена на гористих островах, де і ріллі мало і сировців не багато, мусить шукати за новими просторами для себе і вона їх скорше чи пізніше мусить здобути, коли не хоче попросту вдушитися. Тому треба, здається, погодитися з тим, що японської експанзії не стримають ніякі арбітражі, договори чи постанови ріжних конференцій, оскільки вона не задовольнять бодай частинно цих життєвих вимог Японії. Інакше на Далекому Сході мусить прийти до збройного конфлікту, а як довго проблема Далекого Сходу не буде розвязана, так довго не може бути мови про вдержання тривкого миру. Навіть в Европі ні. Проблема Далекого Сходу таптує-ж безпосередньо цілу низку европейських держав, правда, кожну з них в іншій площині, чи там в іншому напрямі, але разом з тим кожну із них у площині їх життєвих, чи хочби лиш престіжних інтересів. А звести всі ці інтереси ріжних держав до одного спільного знаменника — як бачимо з ходу дотеперішнього міждержавного життя — тільки недосяжний ідеал.

Кудиж спрямовується японська експанзія? На це питання дає дуже цікаву відповідь „Сан Франціско Хронік“. До статті, що аналізує „шляхи японського меча“, додана мапка, а на ній накреслені пять стрілок, що йдуть у ріжні напрями найближчих воєнних ударів Японії. Перша з них іде до самого нутра Китаю. Має вона означати здобуття протекторату над Китаєм, який разом із новоутвореною державою Манджу-Го та з центральною потугою Японії має стати основою азійської унії. Стрілка ч. 2. йде через Манджу-Го далеко в напрямі на Сибір. Третя стрілка перетинає Філіпіни і йде до голяндської східної Індії. Стрілка ч. 4. досягає британського протекторату на Маляйському півострові і накінець пята стрілка обхоплює звідси до Індії, яка за токійськими плянами чи мріями має бути вирвана з рамок британського володіння і втягнена в орбіту Панaзійської Унії.

Проаналізуймо бодай за „Сан Франціско Хронік“ всі ці напрями.

Що торкається першого напряму, то справа ясна: японський напір у сторону Китаю ще й досі не ослаб. Правда, Японія натрапляє тут на відпір усього Китаю з його 450 міліонами населення, але цей відпір неоднопільний, неорганізований і без модерних державних засобів. Про напрям японської експанзії до Сибіру не приходиться навіть довше говорити, бо він уже надто відомий, а найліпшим його підтвердженням є факт, що Японія відкинула совітське предложення договору про ненапад. Зараз після сподіваної перемоги над Совітами думає Японія звернутися проти голяндської східної Індії — Суматри, Яви і Борнео. Ця небезпека для Голяндії нині настільки ясна, що Голяндія звернулася вже за допомогою і шукає її в союзі з Англією. Сподівання Японії на успіхи в експанзії у сторону голяндських азійських посілостей базуються між іншим теж на японських симпатіях тамошніх націоналістів. Щож торкається решти напрямів японської експанзії, то про них автор статті пише таке: „На Маляйському півострові, у французькому Індокитаю — токійські імперіялісти думають, що з моментом, коли Злучені Держави Півн. Америки уступлять з Філіпін, підуть теж французи з Індокитаю — працює політичний вплив японського напору незвичайно інтензивно, а що торкається британської Індії, то Японія зискує тут постійно сильні торговельно-господарські позиції. Японський вивіз слідує тут зараз-же за американським“.

Дехто називає всі ці японські пляни імперіялістичним божевіллям, але не треба забувати — завважує „Сан Франціско Хронік“, — що майже в кожному такому божевіллі є система, а в цьому японському є ще й багато реального. Фантастичними мріями можна назвати японські пляни про Паназійську Унію, що мала би злучити в собі всі азійські раси, але переведення в дійсність японської експанзії бодай у деяких з цих пятьох напрямів — це пляни зовсім реальні, з якими треба рахуватись. Вони показують дуже наглядно, яку ролю в загальному міждержавному житті грає справа Далекого Сходу і як розвязка сучасної замотаної міждержавної ситуації без розвязки проблеми Далекого Сходу булаб усе тільки частинною розвязкою. А в розвязці далеко-східної проблеми рішаючий голос буде мати все Японія. Не треба забувати, що вихід Японії зі Союзу Народів не був нічим іншим, як лиш її підготовкою рішаючої політики вільної руки.

М—я.

Перед двацяти роками.

САРАЄВСЬКИЙ АТЕНТАТ.

Рівно перед двацяти роками, 28. червня 1914 р. впали в Сараєві револьверові стріли, що викликали згодом жахливу стрілянину в цілій Европі, ту незнану в історії різанину народів, звану світовою війною. Здається, недавні часи і громадянство, яке пережило воєнну хуртовину, має сараєвський атентат у свіжій ще тямці. Але живе молодша ґенерація, для якої кривава подія зперед 20 літ закрита мряковиння історії. Вона переживає тільки дальші наслідки тої історичної події і для неї слід пригадати те, що сталося 28. червня 1914 р. в столиці тодішньої австрійської провінції Босни.

Архикнязя Франца Фердинанда, австро-угорського наслідника престола, остерігали перед їздою до Босни. Після другої балканської війни націоналізм сербів не міг ніяк погодитися з балканською політикою Австро-Угорщини, що для закріплення свого становища на Балкані анектувала країну, заселену сербами. Не було дня без якоїсь події, чи пригоди, що вказувала на сильно загострені національно-політичні відносини в прикордонній полосі. Коли з початком червня стало відомим, що наслідник престола возьме участь в маневрах австрійських військ у Босні, сербська тайна організація приняла це за провокацію і рішила виконати на нього атентат. Кажуть, що плян сербських терористів дійшов до відома архикнязя. Можливе, що зроблено це свідомо, бо Франц Фердинанд був дуже впертий і за всяку ціну переводив свої рішення, коли бачив перешкоду або спротив. Тому не тільки не відкликав своєї участи в маневрах, але взяв зі собою ще й жінку до країни, що належала до габсбурської монархії ледви пять літ.

До принаття високих гостей столиця Босни приготовилася дуже святочно. З приводу скінчених маневрів зібралося в околиці багато війська, що відпочивало після трудів, а офіцири рішили взяти участь у сараєвських парадах. Явилося масово місцеве населення і заповнило вулиці, якими мали їхати гості. Архикнязя та його жінку повитали голосними окликами в ріжних мовах. Нараз на розі вулиці, що вела до ратуша, де архикнязя мали витати представники місцевої влади, впало щось темне і тяжке на закинену взад заслону самоходу, яким їхав наслідник престола з жінкою. Архикнязь зорієнтувався відразу, в чому діло, обернувся швидко і відкинув небезпечний пакет на вулицю. Роздався сильний гук, залунали жахливі оклики. Княгиня Софія підскочила, але чоловік пробував успокоїти її словами: „То тільки бальоник тріс“.

За кілька хвилин станув самохід перед ратушем. Архикнязь, блідий та обурений, накинувся на бурмістра словами: „Приїзджаю до вашого міста як гість, а ви бомбами мене приймаєте! Такий тут звичай?“ Бурмістр, збентежений до краю, хоче щось відповісти, але Франц Фердинанд хитнув головою на знак протесту і сказав нервово: „Говоріть свою промову!“ Збитий з пантелику голова міста виголосив тремтячим голосом свій привіт, що випав зовсім інакше, ніж він приготовився. Дальші привіти були виголошені вже зовсім спокійно, якби ніщо не сталося. Тільки княгиня (такий був її титул) Софія мяла судорожно хустинку в руці. Відповідь Франца Фердинанда була коротка. Він поминув інших достойників міста і слухав шефа краєвої адміністрації, ґен. Потіорка, чи вказаним їхати дальше. Потіорек мав сумніви і радив їхати іншою дорогою. Саме тому Франц Фердинанд спротивився і сказав, що хоче відвідати підполковника Мерічі, раненого бомбою. Його погляд упав на княгиню, що сказала тихо: „Іду очевидно з тобою“.

Заїзджають самоходи, шоферові архикнязя кажуть не їхати серединою міста, але окружною дорогою. Першим автом їдуть бурмістр і найвищий заступник уряду, другим архикнязь з жінкою. Шеф краєвого уряду ґен. Потіорек стоїть з боку на ступні самоходу. Тимчасом вістка про атентат розворушила населення. Воно витає голосними окликами архикнязя та його жінку, немов хотяли показати, що не хоче мати з винуватцем нічого спільного. Нарешті шофер, трохи збентежений, хоче скрутити у вулицю Франца Йосифа, однак чує наказ держатися приписаного напряму. Шофер мусить звільнити трохи темпо авта, яке опинилось при самім хіднику, а тоді зміж народу висувається молодий чоловік з усмішкою на лиці і глядить на архикнязя. Це сербський студент Гаврило Прінціп. Він швидко добуває з кишені револьвер і швидко падуть один за другим стріли. Архикнязь сидить непорушно, але його жінка кидається відрухово вгору, немов хотячи закрити собою чоловіка. Публика ловить в млі ока атентатчика, на якого падуть зі всіх боків кулаки. Ґен. Потіорек відітхнув лекше, думаючи, що й другий атентат не вдався. Але з кутика уст архикнязя виступає кров. Він блідне і паде навзнак. Княгиня замикає очі й осувається без життя.

Самоходи гонять в шаленому темпі до конаку, де приготовано бенкет для високих гостей. Лікарі кидаються до жертв атентату і стверджують, що княгиня Софія не живе. Дістала смертну рану в живіт. Архикнязь аправді ще дихав, але підчас транспорту до конаку помер. На тім самім столі, що украшений квітами і кристальною заставою ждав на них, зложено їхні тіла.

Вістка про криваву подію в Сараєві розійшлася ще того самого дня по цілому світі. Людство зжахнулося і кожний зміркував, що сталося щось страшне. Слово війна загомоніло у всіх майже мовах, хоча ніхто не здавав собі справи, що війна буде така довга, що захопить майже всю Европу та буде така важка у своїх наслідках.

Український приватний службовик і установи.

Перед надзвичайними Загальними Зборами СУПРУГА.

У пятницю, дня 29. червня ц. р., в год. 4-ій або 5-ій пополудні відбудуться надзвичайні Загальні Збори СУПРУГА. Скликані вони на підставі § 17. статуту Союзу, який між іншим каже: „Коли би з Головної Ради уступило 6 членів Ради, обовязаний голова скликати Загальний Збір для вибору зглядно доповнення Головної Ради". Справді уступило аж 6 членів Головної Ради СУПРУГА, а в тому аж 4-ох членів Президії, й ось матимемо Збори, які в надзвичайному порядку мають вибрати нову управу Союзу.

Не трудно догадатися, що в нашій професійній організації щось не ладиться. А почалося це на перший погляд з дрібної справи: Президія СУПРУГА одноголосно ствердила, що урядовець Союзу не надається до праці в Союзі і прийшла на засідання Головної Ради з внесенням звільнити його. Проти цього виступили деякі члени Головної Ради, а двох із них — д-р Стахів і д-р Коберський — виступили в такий спосіб і такій формі, що зараз таки на тому засіданні, дня 26. травня ц. р., уступило 2-ох членів Президії — Бриланський і Мороз, на найблизчому засіданні Президії уступили дальші члени Президії д-р Олексишин і Климкевич, а потім письменно зголосили своє уступлення члени Головної Ради Васильків і Пісецька.

З наміру Президії звільнити урядовця Союзу виринуло два засадничі питання: Перше, яке видвигнула опозиція, що не вільно звільнити службовика, коли він нічим не провинився, і друге, яке видвигнула Президія, а яке можна уняти в дуже загальну формулу: установа чи службовик.

Нема що й казати, що становище звільненого в сучасну пору службовика є просто трагічне. Особливо, коли той службовик не має ніяких інших засобів до життя. Поминаючи всі інші мотиви, якими кермувалася опозиція, приймім, що вона кермувалася лише співчуттям для людини, що має лишитися без праці. Безперечно шляхотний підхід до справи і згідний зі завданнями професійної організації, якою є СУПРУГА. У даному випадку Президія СУПРУГА рішилася справді на відважний крок, коли мимо співчуття, яке мусить викликати у товаришів праці звільнюваний службовик, та мимо головного завдання СУПРУГА заступати інтереси службовиків, рішилася на звільнення службовика і то в канцелярії самого Союзу. Але трудно — мала відвагу, бо мусіла її мати, коли не стратила почуття відповідальности за долю установи, яку їй безпосередньо на річних Загальних Зборах і посередньо через Головну Раду одноголосно поручили товариші супружани.

Щораз частіше доводиться чути, що в нашому народньому житті надійшов час українського приватного службовицтва. Початки нашого сучасного відродження двигало духовенство, від нього обовязок розбудови народнього життя перейняли т. зв. вільні фахи — адвокати, лікарі і т. п., а тепер до голосу прийшло українське приватне службовництво. Є це незаперечний факт, який з одного боку ставить наше службовництво на почесне місце, але з другого — накладає на нього дуже тяжкий і відповідальний обовязок. **Ми — українське приватне службовництво — сьогодні не лише працівники. Ми рівночасно самі для себе й хлібодавці. І від того, чи ми ставитимемо до себе більші вимоги як до господарів-хлібодавців, чи робитимемо собі більші полекші як працівники, залежатиме успіх завдання, яке на нас наложила історія нашого народу. Або ми зуміємо закусити зуби та найдемо в собі силу й гарт духа нераз навіть проти особистих інтересів вивязатися зі свого завдання супроти народнього життя і тоді оправдаємо нашу історичну ролю в народньому житті або будемо бідкатись над нашою долею і стратами та запропастимо велику справу.** Не треба хіба додавати, що від того залежать і наші варстати праці.

„СУПРУГА" це так би мовити адвокат кожного службовика, члена Союзу. Але „СУПРУГА", це громадянська установа. Мало того — це установа, яка повинна дбати про якнайвідповідніший світ праці для інших установ. А разом із тим, ніде правди діти, „СУПРУГА" не має належного зрозуміння не лише в ширшому громадянстві, але навіть серед своїх товаришів. Особливо в останні часи, коли дається в знаки господарська кріза, в бік „СУПРУГА" падають докори, що замало дає в заміну за відносно високі вкладки. За мало є поклакуватися на професійну свідомість і товариську дисципліну, за мало навіть тієї допомоги, яку вже тепер мають у потребі члени Союзу: **„СУПРУГА" мусить словом і чином добути собі таке місце в громадянстві, щоби його потреба не викликувала ніяких сумнівів.** По інших установах дбають про це не надзірні ради, до яких можна порівнати Головну Раду „СУПРУГА". Головна праця по установах лежить на людях праці, які не лише час від часу збираються на засідання. І в даному випадку головний тягар праці в „СУПРУГА" мусить спочивати на плечах службовика, який мусить бути душею організації. На тому становищі стала Головна Рада, коли звільнила попереднього і приняла теперішнього службовика та дала йому до помочі помічну силу, на тому стала й Президія, коли поставила внесення на звільнення теперішнього службовика.

Сьогодні є багато безробітних. Люди без праці. Це не є непотрібний баляст. Це дуже часто високо вартісні кандидати на працівників, які хвилево є жертвами безробіття. **Маємо за мало варстатів праці і лише час від часу відчиняється в них якесь вільне місце. Першенство на те місце має той, що в конкурсі дасть вартіснішу працю. Мало того! І ми, що сьогодні маємо ще працю, стоїмо теж під вічною загрозою конкуренції. Ще рік, ще два, а навіть найбільш „мурований" з нас мусітиме уступити місце сильнішому. На це немає ніякої ради. Того вимагає щось більше, як особистий інтерес кожного з нас. Порівнуючи — ми є в наступі. А хто наступає, тому ніколи оглядатися за тими, що впали.**

Справа, в якій мають висказатися члени „СУПРУГА" на надзвичайних Загальних Зборах дня 29. червня ц. р. є незвичайно важна. Від неї залежатиме дальша праця „СУПРУГА" і становище нашого світу праці в опінії громадянства. Тому треба надіятися, що товариші супружани поголовно являться на зборах, щоби у питанні, яке видвигнула Президія „СУПРУГА", сказати своє рішаюче „так" або „ні".

Гриць Гладкий, голова „СУПРУГА.

Становище жінки на Радянській Україні.

(Реферат з 2. дня Українського Жіночого Конгресу).

Я позволю собі почати доклад цитатою з Леніна. У своїй статті, надрукованій у 1919 році в „Правді" і передрукованій в XVI томі (ст. 362) творів, Ленін заявив: „За два роки радянська влада в одній з найбільш відсталих країн Европи зробила для звільнення жінки, для зрівняння її з „сильною" половиною стільки, скільки за 130 років не зробили всі разом передові, освічені, демократичні республики цілого світу".

Приблизно за рік після того, як написано ці рядки, радянська влада остаточно опанувала Україну і українська жінка вже майже пятнадцять літ користується добродійствами тої влади, яка за два роки свого істнування на півночі встигла в жіночій справі випередити, згідно з заявою Леніна, найбільш передові демократії цілого світу.

Нашим завданням буде схарактеризувати ті досягнення, які здобула жінка на Радянській Україні за часів панування робітничо-селянської влади. Свій огляд я поділяю на дві частини. Перша частина має ознайомити нас з тими правними нормами, якими визначається становище жінки на Україні; друга має виснити, як виглядає становище жінки в істнуючих відносинах радянського побуту. Поділ цей звязаний з особливостями того режіму, який панує в Україні. Відомо, що суперечність між дійсністю і нормами закону ні в одній країні не досягає таких розмірів, як саме в радянських державах. Радянська держава, як відомо, базується на принципі клясової диктатури. Вона заявляє, що вся влада в ній, отже і всі права і привілеї належать лише робітництву і селянству. Фактично-ж в совітському устрою зберігся лише самий принцип диктатури, принцип нерівности прав, які мають окремі групи громадян; натомість зайшли дуже поважні зміни щодо категорій громадян, які користуються тими чи іншими правами. Отже через те, що радянська держава побудована на основі ріжного правного становища ріжних груп громадянства, не можна говорити про якісь усталені права, якими користується жінка взагалі на Радянській Україні. Її права чи безправність залежать від того, до якої групи громадянства вона має щастя чи нещастя належати.

Принцип поділу громадян на ріжні на підставі своїх прав групи зазнав за часів радянської влади на Україні значних змін. Початково в основу цього поділу покладене соціяльне походження. Всі ті громадяни, однаково чоловіки й жінки, які належали до упривілеєних груп при старому режимі, були позбавлені всяких політичних і громадянських прав. Що далі істнував радянський устрій, то все більше домішувалось до цієї групи елементу, який тратив свої права не так на основі свого соціяльного походження, як на основі факту, що влада стверджувала неґативне відношення до неї. Отже катеґорія цих осіб за часів радянської влади весь час збільшувалась: до цієї групи зараховувано селян, запідозрених в участи в повстанчому русі, селян, які не виконали хлібозаготівель, які ставились неґативно до колективізації, всіх громадян, які за націоналістичні й інші „ухили" підпадали карам на основі постанов органів ДПУ чи судових установ. Позбавлення прав поширювалось не лише на осіб, що підпали карам, але і на членів їх родин. Яка численність цієї ґрупи відповісти важко: радянські джерела не дають у цій справі жадних матеріялів. У всякому разі не можна вважати цю ґрупу незначною. Т. Чернавина, якій удалось разом з чоловіком півтора року тому втікти із Соловок, визначає в своїх лекціях число осіб, що перебувають у тюрмах і концентраційних таборах на два міліони.

Коли рахувати, що на громадян України в радянських вязницях припадає лише одна четвертина і що родина кожного вязня має на волі лише дві душі, то тоді кількість осіб, позбавлених на цій підставі прав, буде складати на Україні півтора міліона; ми зазначили, що в цю катеґорію попадають ріжні ґрупи громадян не тільки на підставі постанов органів ДПУ і судових засудів. Особи, позбавлені прав, як жінки так і чоловіки, за російською термінольоґією „лишенці" за українською „позбавленці", не мають ніяких прав. Це твердження тяжко зрозуміти тим, що призвичаєні до західньоевропейського правного ладу. Особи ці після переведення останньої пашпортової реформи, не мають права жити в усіх більших міських і промислових осередках; не мають права на працю в жадних державних установах. Приймаючи на увагу, що всі промислові, торговельні і транспортові підприємства належать державі, мусимо ствердити, що „позбавленці" не мають можливости дістати жадної праці. Вони позбавлені права діставати продукти і товари у державних крамницях; їх діти не мають права на освіту, їх допускають лише до нижчої школи. Що більше: ці громадяни не мають права виховувати своїх дітей, яких їм часто відбирають, бо згідно з радянським правом батьки хоч і можуть домагатися повернення своїх дітей від третіх осіб, які їх узяли до себе, проте суд в кожному окремому випадку може розглядати наскільки корисно для виховання дітей, коли вони вернуться до батьків.

Не може бути жадного сумніву, що серед тих випадків голодової смерти, наявність яких у 1932 році посередньо признала тепер радянська влада, величезний процент припадає на смертність від голоду серед осіб позбавлених прав.

Крім цієї найнижчої катеґорії осіб радянська державність знає ще цілий ряд груп, які ріжняться між собою своїми правами. Ґрадація прав кожної ґрупи поширюється, очевидно, на осіб обох полів.

Щодо ріжного обєму прав, яким користуються окремі ґрупи, відмічу тут найголовніші а саме: а) селяни, що проводять індивідуальне господарство; б) селяни, що перебувають у колхозах; в) совітські службовці; г) робітники. До спеціяльно упривілеєних груп з ріжними правами для кожної належать такі: а) родини тих, що служили чи служать у червоній армії; б) серед робітників і колхозників виділяються своїми правами, так звані, ударники; в) серед робітництва користуються спеціяльним протекторатом влади робітники тих підприємств, які визнано особливо важливими для радянської держави; г) серед усіх груп виділяється

своїми правами група осіб, що належить до комуністичної партії; д) нарешті серед самих комуністів панує партійний Олімп, що складається в першу чергу з членів ДПУ і осіб, що займають провідні посади в радянському державному і господарському апараті.

Очевидно кожна з цих груп складається з чоловіків і з жінок, і привилеї, які має голова родини, поширюються також на всіх членів його родини. Отже, як бачимо, не можна говорити про становище жінки й її права взагалі на Радянській Україні — це становище означеє приналежністю її до згаданих тут груп.

Зазначую тут лише побіжно права окремих груп, спиняючись над повнішою характеристикою становища жінки-робітниці, яке, згідно з радянським законодавством і ідеольоґією, є тою нормою і тим ідеалом, до якого мусить дійти становище жінок усіх інших груп.

Що торкається ріжниць між становищем жінки-робітниці й жінки інших угруповань, то воно в основному зводиться до того, що в справі постачання харчових продуктів і промислових виробів, щодо можливости здобути працю і освіту вони поставлені в ріжне становище. Селяни, однаково одноосібники і колхозники не мають карток, на підставі яких лише видаються на Радянщині харчові продукти і промислові товари. Вони мусять набувати значну частину потрібних їм речей по далеко вищих цінах, ніж робітники, які користуються картками. Ударники, робітники підприємств особливого значіння і комуністи поставлені в цьому відношенні у далеко краще становище. Члени зазначених груп мають ріжні права на освіту, на користування установами соціяльного обезпечення, санаторіями, будинками для відпочинку і т. ін. Так само щодо охорони жіночої праці, охорони материнства і дітей робітвиці поставлені в краще становище, ніж жінки приналежні до інших груп. (Далі буде.)

Ліда Садовська (Прага).

Французький гість у Варшаві.

(Кореспонденція з Варшави.)

Варшава, 26. VI. 1934.

Минулої неділі прибув до Варшави французький ґенерал Дебеней, член найвищої військової ради Франції і найближчий співробітник маршала Петена.

В понеділок рано з своєї літньої резиденції Пікілішок на Виленщині повернувся до Варшави маршал Пілсудський.

Ось короткий, але вимовний репортаж останніх двох днів з варшавського політичного життя.

Приїзд ґенерала Дебеней не є несподіванкою.

Уже по виміні декляраций Польщі і Німеччини в листопаді мин. року про взаємну неагресію обох держав були поголоски про приїзд до Польщі одного з вищих представників французької армії.

Говорили тоді, що до Варшави приїде сам маршал Петен, військовий міністер Франції.

Поголоски ці були передчасні і, як бачимо, до Варшави прибув його найближчий співробітник, ґенерал Дебеней. Вже в день його прибуття польська преса підкреслювала значіння цієї візити, а несподіваний поворот маршала Пілсудського до Варшави ще більше підтверджував це.

Не є таємницею, що візита ґенерала Дебеней стоїть у звязку з переговорами про ревізію польсько-французької військової конвенції, яку заключено в 1921 р. водночас з політичним трактатом польсько-французького союзу.

Тоді французьким міністром військових справ був теперішній міністер закордонних справ Барту, який був недавно в Варшаві.

13 років минуло від часу списання цієї конвенції. Багато відбулося змін у міжнародній політичній ситуації, а особливо на сході Европи.

У 1921 р., коли складалося французько-польську військову конвенцію, представники французької армії брали широку участь в організації та технічному удосконаленні польської армії.

У Варшаві перебувала спеціяльна військова місія, що нараховувала поверх сто військових фахівців.

Але з часом діяльність французької військової місії поволі зменшувалася аж врешті у серпні року 1932 останні члени цієї місії з полковником Фабрі на чолі виїхали з Польщі.

Французька поміч та опіка ставали вже непотрібні, а водночас певне охолодження, яке запанувало в польсько-французьких відносинах, не сприяло тісній співпраці військових.

Складання польсько-совітського пакту неагресії, а пізніше польсько-німецьке зближення, очевидно, вимагали ревізії польсько-французької конвенції, яку зложено тоді, коли французька політика була непримирима щодо СССР.

Є дуже цікаве, що ініціятива цієї конвенції вийшла з Парижа, а не з Варшави.

Ґенерал Дебеней був принятий маршалом Пілсудським у Бельведері на довшій авдієнції, він має за завдання провадити переговори з польськими чинниками в напрямку зміни клявзуль військової конвенції.

Безпосередні переговори з польської сторони провадить той самий ґенерал Сосновський, що і року 1921 провадив переговори в Парижі.

У варшавських переговорах, очевидячки, найцікавіше є сформулювання тої частини військової конвенції, яка стосується до взаємних зобовязань обох держав щодо третьої великої північної держави, тобто СССР.

В той час, коли французько-совітське зближення зробило великі і досить швидкі кроки наперед, в польсько-совітських відносинах помітне є деяке охолодження. Можливо, що з цього власне виникнуть деякі трудноші в полагодженні польського становища з французькими.

Очевидячки всі перипетії розмов ґенерала Дебеней у Варшаві залишаться укритими за параваном урочистих принять та церемоній.

М. Сосницький.

Ювилей Філії „Союзу Українок" у Радехові.

Торжествене богослуження. — Ювилейні Загальні Збори Філії. — Ювилейна академія. — Вистава домашнього жіночого промислу.

Дня 3. червня ц. р. святкувала Філія „Союзу Українок" у Радехові десятиліття свого існування. Рано в 10. год. учасниці свята були на торжественній Службі Божій у місцевій церкві.

В год. 1. зполудня відбулися **ювилейні Загальні Збори Товариства.** Зборам проводили перша голова Т-ва, п. Анастазія Левицька і теперішня голова Т-ва, п. Ніна Селезінкова. Збори пройшли в поважнім настрою при участи представниць жіночих сільських організацій з 24 громад радехівського повіту.

Вечором в год. 6. розпочалася **ювилейна академія,** яку отворив жіночий хор Ф. „С. У." Радехів відспіванням гимну „Союзу Українок". Гимн у триголосовій композиції Антона Рудницького при супроводі фортепяну відспівано у Радехові вперше. Опісля виголосила довшу промову п. Марія Вознякова, в якій представила історію організованого жіночого руху в Радехівщині, якого початки сягають у дійсности від літ 1918 і 1919, зложила привіт від перших організаторок жіноцтва Радехівщини і вручила теперішній голові Товариства запрошення на перші жіночі збори Радехівщини в 1919 р., як памятку перших починів жіночого руху в повіті. По цій промові слідували привіти, що їх виголосили представники всіх повітових культурно-освітніх і громадянських установ та делеґатки поодиноких громад. Відчитано також привіти на письмі від голови „С. У. пос. М. Рудницької, сен. Кисілевської, „Жіночої Долі" й ін. Привітів було около 50. Дальша програма вечора була дуже ріжноманітна і під артистичним оглядом вдоволяла найвибагливіших слухачів. Влучно підібрані на жіноче свято деклямації виголосили пп. Ольга Салаґуб і Катерина Білянська з Полового, Марія Олійник з Нивиць, Катерина Мотлюк з Мукань і Романа Скоморовська з Топорова. Деклямації виголошено зі зрозумінням і саля приняла їх гучними оплесками. Гурток дівчат з Холоїва під орудою пп. Д. і Н. Кориткiвних відгуляв гарно два народні танки. Чета дівчат і друга чета молодиць зі Сушна вивели справно під орудою п. Д. Максимяківної кілька рухових вправ. Атракцією вечора були гаївки, виведені прекрасно в супроводі фортепяну дівчатами з Радехова під проводом п. Галі Мазяківної. Жіночий хор „Союзу Українок" під управою д-ра Ярослава Селезінки відспівав Людвикевича: „Гагілки" і Колесси: „Утоптала стежечку". Милозвучні голоси учасниць хору, добре зіспівання голосів і гарна динаміка — ось прикмети цього хору. Останньою точкою були продукції хору читальні „Просвіти" в Холоїві під управою д. Дмитра Цьолковського. Найкраще відспівано „Розриту могилу". Хор має гарні голоси, у виконанні пісень видно велику працю, вложену

З Музею Визвольної Боротьби України у Празі.

Дещо про вагу експонатів Музею для нашого майбутнього.

В цьому році починається 10-ий рік з дня заложення Музею Визвольної Боротьби України. Цікаво було би зрезюмувати, що зроблено нами досі для вивчення нашого минулого 1917/1921 рр., такого важного для нас у сучасному менті. Побачимо картину досить дивну: дуже велика література, особливо мемуарна, але при цьому обмаль праць, що освітлювали би добу нашої останньої державности на підставі автентичних актів та документів, единих повновартних історичних джерел. Мемуарна література може бути твором першорядної мистецької вартости, але історичне значіння її завжди буде лиш побічним. Всебічне вивчення нашого недавнього минулого, всіх наших славних і слабих сторін, успіхів, хиб і промахів є конечною передумовиною успіху в наших дальших змаганнях. А для визбирування й переховування таких матеріялів від повсякденного винищування ворожими руками і через власне недбальство найвідповіднішою установою є заснований на нетральній території Музей, котрий був би до слушного часу надійним сховищем для актового матеріялу нашої держави, а рівночасно давав би можливість його науково опрацьовувати.

Такою установою є тепер Музей Визвольної Боротьби України у Празі. І чи не свого роду символ добачуватимуть будучі покоління в тім, що заснували Музей старшини Української Галицької Армії, себто перші підвалини під обєктивне і всесторонне вивчення визвольних змагань поклали люди організації, що вписала в ці змагання неодну світлу сторінку. За тих 10 літ не лише архівний та актовий матеріял у Музеї зростав незвичайним темпом, але Музей зібрав також великі колекції мистецьких цінностей, культурно-історичних реліквій та бібліотеку.

Та невеликі фонди приватних осіб, якими утримується досі Музей, не дозволяють на винаєм мешкання навіть приблизно відповідного для розложення експонатів. Тому т-во Музею постановило розпочати збірку, сподіваючись, що українське громадянство належно зуміє оцінити й підтримати цей проект. На те, щоб матеріяли Музею можливо було науково використовувати, необхідно вже раз окремої каменниці. Успіх збірки доказав, що громадянство зрозуміло вагу її, але все таки зібрана сума ще не вистарчає і ще далеко на кожний край, де живуть українці (зокрема це відноситься до етнічно-українських теренів у Польщі), належно вніс свою лепту на цю загально-національну справу.

Ділом чести кожного українця є культивувати своє минуле. Як часто про найважніші події нашої історії збереглися донині лише чужі джерела, які представляють нам події у кривому дзеркалі, з виразно ворожим наставленням до нас! Але цим разом мусимо ми таки зберегти наші власні свідоцтва, матеріяли та документи, бо тільки в цей спосіб можна буде виявити цілому світові, що наші змагання — це не розбишацький бунт і не чужинецька інтрига, як її стараються представити наші вороги, а змагання великої нації за здобуття собі належного її місця під сонцем

М. А.

диригентом. Фортепяновий супровід до хорів, танків і вправ обняли оп. Н. і Яр. Селезінки. Свято закінчилося відспіванням нац. гимну. Саля виповнена була вщерть публикою з Радехова і повіту. Такого здвигу жіноцтва Радехів ще не бачив. Замітне й те, що і всі виконавці і всі учасниці свята були вбрані в народню ношу, що підносило помітно повагу цього симпатичного для всіеї Радехівщини свята.

В днях 3. і 4. червня ц. р. уладила рівночасно Старшина Ф. „С. У." **виставу мистецького домашнього жіночого промислу** радехівського повіту, що містилася у трьох кімнатах Народнього Дому. На виставу зложилися головно вишивки хрестикові і низинні, килими, волічкові роботи, гафт, різьби і т. д. Одна кімната була уладжена як зразкова спальня в українському стилі, в другій зібрано зразки народньої ноші, вишивані сукні жіночі, подушки, ручники, тощо, в третій містився відділ церковний з вишиваними фелонами, хоругвами, образами й іншим церковним убором. „Рідна Школа" в Радехові виставила гарний кіоск з ляльками. Експонати зібрано з приватних домів радехівського повіту, щоб показати їх загалові і переконати відвідувачів про красу й богатство нашого народнього мистецтва і про спосіб його практичного пристосування. Виставу відвідало около 500 осіб, що вписувались до памятної книги. Вистава осягнула вповні свою ціль.

——o——

НОРМАЛІЗАЦІЯ ЗШИТКІВ.

З фахових кол надіслано нам такі замітки:

Від якогось часу появляються на сторінках преси вістки, які викликують хаос і можуть причинитися до того, що з початком шкільного року забракне зшитків для народніх шкіл.

Треба ствердити, що нормалізацію зшитків для народніх шкіл вирішило міністерство віросповідань і освіти постановою з дня 17. V. 1932 і цю постанову оголошено у Вістнику Законів мін. в. і о. ч. 3, позиція 28. з тим, що нормалізація має бути переведена в роках 1934 і 1935. У Вістнику Законів мін. в. і о, ч. 3 з дня 30. V. 1934 р. введено в життя рішення щодо нормалізаційних зшитків для народних шкіл.

Після цього офіційного ствердження введення нормалізаційних зшитків нема ніякої офіціяльної вістки, що нормалізацію здержано. Ствердити треба, що нормалізаційна комісія та державне видавництво при голові ради міністрів прислало в половині червня ц. р. до всіх народніх шкіл в Польщі 27.500 примірників як зразків шкільних зшитків для народніх шкіл, що свідчить, що нормалізацію не здержано і є бажанням всіх компетентних чинників, щоби нормалізацію перевести.

Щоб уможливити біднішим ученикам набуття зшитків і купцям випродажу старих запасів, є допущений в шкільнім році 1934/35 старий, зшитковий формат (незнормалізований). Крім того продуценти зшитків ввели новий тип знормалізованого зшитка 8-карткового, який в деталічній продажі буде коштувати 6 сотиків.

В пресі зазначено, що причиною високої ціни на зшитки є: непропорціонально високі доходи фабрикантів, причому ставлено ціни старого формату зшитка при ціні нового. Прикметами старого зшитка є: тонкий по 60 грам. папір середної якости, темного відтінку, тонка 60 грам. окладинка, зшиток числить 10 або 12 карток і є без бібули. Новий знормалізований зшиток є більшого формату, зроблений з паперу 80 грам. яснобілого, а через те дитина буде могти писати на обох сторінках, не так, як на попереднім типі, тільки на одній сторінці, окладинка є 90 грам. або 110 грам., зшиток має 16 карток і одну картку доброї 100 грам. бібули.

Це мале порівнання є для фахівця цілком достаточним і такий фаховець не потрібує довго обчисляти, що новий зшиток мусить коштувати дорожче як старий.

Польща загрожує чехословацькому експортові.

Прага, червень 1934.

Чехословацька преса останніх днів розписується широко про сильну польську конкуренцію при вивозі сирівців. Польща конкурує з Чехословаччиною передовсім у вивозі вугля. Ціни, за які Польща продає свій вугіль за кордоном, є такі, що остравський вугіль не може конкурувати з польським навіть тоді, колиб чсл. залізниці возили цей вугіль безплатно. Які низькі ціни польського вугля напр. в Австрії, видно найліпше з того, що в Австрії зродилася думка взагалі залишити добування вугля зі своїх копалень. Обраховано, що в Австрії виплатилосяб довозити польський вугіль навіть тоді, колиб Австрія замкнула всі свої копальні і платила допомоги безробітним.

Таксамо тяжко боротись Чехословаччині з польською конкуренцією *при вивозі дерева*, особливож до Німеччини, куди досі йшов головно вивіз дерева з ЧСР. Нині вивозить Польща дерево до Німеччини просто за японські дампінгові ціни. Польський вуглевий шлях з Гдині морем довкруги Европи аж у Чорне Море і звідти Дунаєм до Угорщини був, на думку чехословацьких господарських кол чимсь більше, ніж демонстрацією.

Чехословацька преса звертає увагу й на те, що в часах, коли в лісах Закарпаття і Словаччини гнили величезні маси дерева, польське дерево транспортувалося чехословацькими залізницями при незвичайно вигідних перевозових тарифах. Тепер відпаде і цей транспорт, бо своє дерево думає Польща транспортувати таксамо, як і вугіль, морем і Дунаєм. *М—н.*

Великий політичний процес у Станиславові.

У вівторок 26. червня ц. р. почався перед судом присяглих великий політичний процес. 16 підсудних, яких прізвища ми вже подали, боронять тільки згадані вже українські адвокати зі Станиславова і д-р В. Старосольський зі Львова.

АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Першого дня розправи відчитано акт обвинувачення, який обіймає 210 сторінок машинового письма. Акт обвинувачення закидає всім підсудним приналежність до ОУН і плянований напад у Надвірній. Далі акт обвинувачення каже, що підсудний Юрко Онишкевич сходився на наради в невеличкім ресторані „Анкора" при вул. Ґродзіцьких у Львові. Власник цього ресторану підсудний Урбан і здогадна кельнерка, а тепер підсудна Чорна були законспірованими боєвиками ОУН. Їхній ресторан був централею, звідкіля підсудні одержували прикази. Акт обвинувачення каже, що любовний лист підс. Романи Чорної до підс. Явнича був у дійсности шифрованим листом з приказами негайно прибути до Львова і явитися до „Анкори". У ресторані втягнено до праці теж боєвиків Петрочука і Гайдюка з Луцька. Після їх приїзду до Львова, підс. Урбан завів обох підсудних до „Анкори" а опісля на Високий Замок. Там невідомий мущина приказав обом підсудним виїхати до Надвірної. Підс. Онишкевич, Явнич і Петрочук

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 29. ЧЕРВНЯ 1934.

ЕМІЛЬ ЛЮДВІҐ. 3)

Чи є нині великі жінки?

(Докінчення.)

Не знаємо, чи Козіма Вагнер служила більше свому чоловікові, чи його творчости: вона сама ледви чи знала про це. Ця німецько-французька малярка могла розбудити якнайглибшу пошану у ворогів Ваґнера, навіть якби і не дожила до 90 літ. Хто прирівняє її з її чоловіком, мусить признати, що вона мала в собі кращі зацовки розвитку. Її пристрасть для мистецтва, певність її інстинктового відчування, завзяття, з яким вона поборювала всі трудноші для розвитку ґенія, її запал і навіть мономанія, виступають у неї чистіше і менше еґоцентрично, ніж у Вагнера. Одночасно її вплив на його мистецтво був такий великий, що цей небезпечний мистець може і був би дав свій твір, але ніколи не осягнув би без неї такого великого впливу. Документи є доказом, як вона боронила цієї його творчости, як продуктивно йому служила. Якби не було ніякого іншого свідоцтва крім освідчин Ніцшого для неї, то вже це одно звеличання найбільшого духа її доби, вистачило би для слави її імени.

У чудових лініях закінчується життя іншої великої жінки в Атенах. Минає 50 літ від часу, як Софія Шліман з своїм чоловіком, найбільшим археольоґом свого століття, викопали корону Пріяма у Трої, золоті прикраси Агамемнона у Микенах: довгі роки вчені висміяли їх за те, що вони шукали предметів, змальованих Гомером, які належали до поезії. Шліман покористувався ним як Бедекером, пішов його слідами і після 3.000 літ добув на денне світло дорогоцінности, поруч яких памятки, викопані при Тутенкгамоні бліднуть силою своєї легенди і своєї вартости. Вона була атенка і він узяв її за жінку коли мала 16 літ тільки тому, що вона любила і знала старі грецькі перекази. Чимало із тих чудових знаходів добула вона як кертиця зпід землі, обережно їх викопуючи, бо була багато молодша і сильніша від свого чоловіка, а жовнірам не було можна повірити золотих предметів. Згодом вона сама написала одну Шліманову книжку і кілька з них переклала; — володіла 8-ма мовами.

А коли він помер і вона постарілась, перемогло в ній жіноче чуття з усіма силами її зів'ялої молодости; вона зібрала своє майно і на горбках Атен вибудувала захист для хорих на легені.

Яке важке життя цих жінок-провідниць, яке багате! Вони живуть одночасно у ріжних напрямках, приватно і прилюдно, у двох відокремлених сферах.

Джейн Адамс — це одна із найбільших сучасних філянтропок, майже повсім зближена до мучениць. Вона мала тридцять літ, коли збудувала „Гул-Гавз" у Шікаго. Вид „східної дільниці" в Льондоні вивернув усю її душу; вона відріклась усіх приємностей, усього товариства і всю свою енергію перемінила у спочування; поволі вибудувала вона оазу, де тижнево 9.000 людей причалює як із пустині і може їсти, читати, вчитись і спати. Коли подумаємо, як багато треба віри і терпеливости для такої 40-літньої праці, то ми схильні повірити, що жінка до неї здатніша, ніж чоловік.

Самаританське життя таких жінок недоступне нашому оку і тільки часом випадково через якусь знайомість упаде промінь світла на деяку з них.

Так сталось із Матильдою Вредес, якої імя стало відоме завдяки книжці, ніжній і зворушливій, як сповідь, хоч це тільки справоздання. Коли мала вона 7 літ, на замку свого батька, старого аристократа-ґубернатора, бачила з вікна, як коваль приковував якомусь вязневі ланцюг до рук і ніг. Страшне враження для дитячої душі! Коли вона мала 14 літ, один вязень прийшов до її дому направляти двері, вона почала з ним розмову і відвідала його у вязниці. У 20-ім році вимолює вона у батька дозвіл піти по вязницях: там учиться вона, як треба розуміти тих диких людей і як з ними поводитись. Вона починає виховувати їх, то при помочі релігії, то без неї, весь час сама з вязнем у келії, вирікається всього, що може дати їй майно і становище її батька, живе на тих самих пайках, що вязні, щоб ближче з ними зжитись, має тільки дві сірі одяги, а проте, коли зявляється, гарна і горда, всі вважають її за княжну, заки вона жартами не осмілить їх.

Матильда має тільки одну пристрасть — їзду верхи, але і так раз продає свого коня, щоб допомогти одному вязневі виїхати до Америки: але той пропиває гроші і не виїзджає. Але і це не відбирає їй віри. Вона заснувала захист для звільнених вязнів. Її знають, про неї говорять, цар запрошує її до Петрограду. Але що на запрошеннях написано: „Дами у балевих сукнях", вона відповідає: „Баронова Вреде жалує, що не може взяти участи у бенкеті у Зимовій Палаті".

Тільки в одному пункті все її мистецтво безсильне: жінки у вязницях — замикають своє серце перед нею не дають ні навертати себе, ні

виїхали поїздом зі Львова, а підс. Гайдюк прилучився до них щойно на стації Переєнківці, де одержав від незнакомої людини наплечник з перевязками, штилетом і сокиркою. Зброю і гранати віз підс. Явнич. Інші підсудні мали явитися щойно в Надвірній.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

В середу, 27. червня ц. р. розправа почалася в год. 9. рано. Докінчено читати акт обвинувачення. Опісля почав зізнавати перший підсудний Юрко Онишкевич. До вини не признається. До Надвірної поїхав до табору, який мав тривати до 10 днів.

—o—

Будують літаки в день і в ночі.

ШТРАСБУРҐ. 27. 6. ПАТ Штрасбурський щоденник „Репюблік" повідомляє, що корабельні варстати у Гамбурґу будують у день і в ночі воєнні літаки на замовлення фабрики Юнкерса. Робітники працюють на три зміни, вдень і в ночі. 450 робітників мусіло зобовязатись до найбільшої мовчанки, бо в противному випадку судитимуть їх за державну зраду.

—o—

Мін. Барту у Будапешті.

БУДАПЕШТ. 27. 6. ПАТ Мін. Барту, повертаючи з Білгороду до Парижа, переїхав нині рано через Будапешт. Поліція обсадила двірець і сусідні вулиці, щоби не допустити до демонстрацій. Коли поїзд заїхав на стацію, відділ поліції окружив вагон міністра Барту. На стації ждали на міністра французький посол і журналісти. Одначе хоча поїзд ждав на стації півтора години, мін. Барту не покинув вагону і журналістів не приняв.

—o—

По широкому світі.

— У Відні вибух бомби в торговельнім суді знищив бічні кімнати і поранив трьох людей. Матеріяльні шкоди дуже великі. Арештували кількох націонал-соціялістів.

— Соціялісти і комуністи департаменту Сени обєдналися з метою спільної акції за звільненням провідника німецьких комуністів Тельмана.

— Канцлер Гітлер заборонив кидати квіти до його самоходу і домагатися автографів.

— Зі Саарбрікен повідомляють, що в ріці найдено молодого члена соціял-демократичної організації. Поліція арештувала трьох людей під закидом убивства.

— Команда націонал-соціялістичних штурмівок видала наказ, що за сутички членів Штальгельму зі штурмовиками відповідатимуть команданти організацій Штальгельму. Комунікат стверджує, що в останньому часі на Поморі доходило до непорозумінь між штурмівками та Штальгельмом.

допомогати собі. Чи не скрізь те саме? Чи найвизначніші жінки не зустрічає найсильніша критика від їх товаришок? Так само як сплітки про чоловіків виходять від заздрісних чоловіків, що поменшують чужу величину, так само всякі сплітки про любовні інтриги жінок виходять від жінок. Чоловік завсіди є схильніший признати визначну жінку; він мріє залюбки про те, щоб стати переможцем такої жінки і не бачить, яка смішна була би це заслуга, побороти жінку тільки своєю чоловічою силою саме там, де вона перемагає його в усіх інших пунктах.

Скрізь є винятки. Жінка створена назагал або служити, або розказувати і менше придатна до співпраці: „Чоловік потребує чоловіка — сказав Ґете — він створив би собі другого, якби був тільки сам; жінка могла би жити вічно і не прийшлоб їй на думку створити собі рівну собі". А всеж у визначних жінках можемо віднайти спільні їм риси: чи вони володарки, чи революціонерки, артистки чи вчені, філянтропки чи танцівниці, всі вони мають у собі щось матірнього, люблять діти і звірів, не почувають себе ніде краще, як у тихому домі, на лоні природи.

Їх праця рідко родиться наслідком закохання, хоч часом находять вони в цьому почуванні спонуку; але коли раз уже засіли за свою працю, то кохання не довго залишиться при них.

Визначна жінка багато залежніша у своїй праці від чоловіка, як чоловік від жінки. Жінка виходить із сфери полу до загальної діяльности щораз далі і тому віддалюється від чоловіка; чоловік серед боротьби шукає вічно наново тишу довіреного серця. Бо великі чоловіки залишаються завсіди дітьми, великі жінки завсіди — матерями.

З нім. мови *А. Б.*

Український Жіночий Конґрес у Станиславові.

4-тий день Конґресу.

Станиславів, 26. червня 1934.

У вівторок 26. червня ц. р. ціле дополудне
виповнили реферати з циклю „Творім рідну
культуру" (п-і Мандюкова й п-і Ціпановська),
якого не вичерпано третього дня Конґресу, два
реферати ідеольоґічного характеру, які не
прочитано першого дня Конґресу (п-і Захарія-
севичівна й Ір. Вільде) та дискусія, дуже ціка-
ва й місцями навіть гаряча.

ДАЛЬШІ НАРАДИ.

Перший зі згаданих рефератів, п-і **Миро-
слави Мандюкової з Перемишля** на тему „Роля
жінки у плеканні рідної мови" обговорив за-
слугу жінки у збереженні і захованні рідної мо-
ви, тоді, як мужчини були наражені на впливи
чужого оточення, її ролю у вихованні рідної
пісні та врешті великі заслуги жінок-письмен-
ниць у творенні літературної мови (Оплески-).

Реферат **п-і Ціпановської**, Перемишль, п.
з. „Про народню пісню" доповнював у дечім
попередній, виясняючи вартість великих скар-
бів, що їх жінка вложила у скарбницю нашої
культури народною піснею та закликала жін-
ки й надалі цей скарб шанувати, зберігати й
розбудовувати (Оплески!).

П-і Галя Захаріясевич, Львів, поставила у своїм рефераті „Жінка й релігія" такі тези: Трохи не все, що збудувала жінка збудувала жінка релігійна, атеїстка завжди руйнувала. Те саме було і з українкою, яка в історії має на це сотні прикладів. Тому й на далі українка мусить бути релігійна, а що повною релігією є християнство, правдивою християнкою (Оплески.).

Реферат п-і **Ірини Вільде**, Коломия, на тему „Родинна й особиста мораль, як підстава громадської моралі" розглядав усі справи родинної й особистої моралі під кутом інтересів нації, а в жертву тим інтересам повинна жінка принести навіть свою особисту свободу, погляди, навіть любов. З тієї площини та площини розбудови нації переглянула референтка такі явища гром. моралі, як боротьбу з проституцією, можливість розводу, права нешлюбної матері й одружіння з чужинками, закінчуючи його кличем, щоб добро Батьківщини було завжди найвищим законом українки (Оплески.).

БУРХЛИВА ДИСКУСІЯ.

Після цих рефератів послідувала дискусія. Забирали в ній голос чергою такі делеґатки:

1) **П-ні Сивиківна**, Львів, говорить про долю дівчини-служниці у Львові й закликає пані засновувати по містах філії т-ва „Будучність"
для їх „найменших" сестер. 2) **Проф. Русова**
просить не виокремлювати поняття релігійно-
сти й моралі від загальнолюдських святощів
та шанувати однаково всі релігії, заховуючи їх
як найвищі ідеали і дбаючи про ці ідеали. „Бу-
демо виступати проти кожного переслідування
і кожної переміни релігії" — кінчить вона. 3)
П-і Ґонтова, Коломия, проти байдужости у ре-
лігії в жінки: Виконування релігійних практик
— це національний обовязок; в церкві ми все є
народом, а це ми бачимо найкраще виконане у
польок. 4) **П-і Багриніська**, Рівне, про умови-
ни у православній церкві, про значіння своєї
мови у богослуженні й змагання жінки за неї на
Волині. 5) **П-і Евстахія Тишинська** за першим
місцем релігії в житті нації. 6) **П-і Макухова**,
Товмач: Нині є доба націоналізму й релігія не
може бути першим чинником розвою нації. 7)
П-і Дублянинцева, Перемишль, про конечність
релігійного наставлення, зокрема у відношенні
до дитини. 8) **П-на Фільолівна**, Наш клич: Все
для України, Україна для Бога. 9) **П-і Борислав-
ська** проти релігійної байдужости жінки. В мен-
ті, коли вона покликується на релігійність по-
льок, саля реаґує міцно. Предсідниця упоминає
салю. „Нам потрібна релігійна культура!" —
кінчить делеґатка.

Бурхливіша дискусія починається, коли п-і **Конрадова**, Львів, кидає тезу, що Україна зникне, бо релігійних жінок нема. Саля тупотом і окликами протестує, предсідниця дзвонить і відбирає голос делеґатці, хоча та впирається дальше говорити. **П-і Ісаїв, Львів**, каже, що дискусія зійшла на манівці, бо вдійсності має вона вирішити, що ляже в основу ідеольоґії жінки: релігія чи атеїзм. **П-і Баранова, Львів**: Для нас, поневоленого народу, всі релігії однакові й кожна їх боротьба шкідлива. Перша нація, потім релігія! Бурхливі оплески. **П-і Марія Конрадівна** кричить: „Це не конґрес, це большевизм!" Предсідниця серед руху на салі дає їй догану з президії.

Предс. пос. Рудницька: Прошу вас, пані, не переносити цього інциденту і його атмосфери на місцеві організації. УЖК має вирішити виключно найкориснішу працю українки для Батьківщини — і це його мета й напрямні.

З палицями на Ґандія.

Перед містом Ахмедабад, до якого мав автом приїхати Ґанді, зібрався гурт індійців і кинувся на Ґандія та його товаришів із палицями. Ґандія врятувала поліція. Сім осіб, що товаришили Ґандієві, юрба поранила палицями.

НОВИНКИ

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

— **Подяка.** Всім ВП. Громадянам, Композиторам, Представникам Інституцій і Своякам, що прислали мені з нагоди 30-ліття моєї музичної діяльности привіти і побажання, складаю цією дорогою мою найщирішу подяку. — **Василь Безкоровайний.** 1782

— **Руханка з лікарськими викладами.** Шкільні кураторії поручили вчителям руханкових вправ, щоби при організації нового шкільного року доповняли фізичні вправи гігієнічно-лікарськими гутірками, якщо хто з них є лікарем.

— **Посмертні запомоги.** На основі закону про суспільне обезпечення родині по робітнику, який належав хочби тільки один складковий тиждень до емеритального обезпечення робітників, прислугує право до одноразової посмертної допомоги в сумі одномісячної плати обезпеченого, однак не менше 75 зол. Право до посмертної запомоги прислугує незалежно від похоронної допомоги з титулу обезпечення на випадок недуги. Вона передавнюється після одного року від смерти обезпеченого. Черговість осіб управнених до посмертної запомоги

е та: чоловік (жінка), що залишились при жи діти, внуки, оскільки були на удержанні по шого, родичі, дід, внуки, якщо були удер вані переважно покійним. Претенсії до за оги зголошувати в Суспільній Обезпеча ї.

Вгляд у старостинські акти. Старостинські ур одержали вияснення в справі доступу до ур вих актів. Згідно з розпорядком про ад мі рацїйну процедуру з 1928 р. признається пр іп ділання адміністраційної влади. Інте ре ані сторони мають право переглядати ак одержаши дозвіл влади і в приявї урядов п Можна вглядати тільки в ті акти, які торка ю я справи інтересента.

Відтиски пальців доказом. Перед суддею Нентовським у Львові відповідав караний в нераз вломник Петро Мицик, обвинуваче ни крадежі біжутерії вартости 600 зол. з ме щ ння радника воєвідства Едм. Райса при вул. ЯСтшеме. Після крадежі Мицик утік зі Льво в так що його арештовано півтретя року пізн е. Мицик виперся вини. Суддя оперся на иска х пальців, які свідчили в некористь Ми ца, і засудив його на 6 місяців вязниці.

Львівська хроніка. На вул. Городецькій а товано 21-літну студентку університету Са Валь і 20-літного робітника Ківу Фінка за мууністичну діяльність. — Біля Підзамча ки ся під потяг якийсь молодий мужчина, ма ть робітник, якого колеса машини пошмату и до непізнання.

— **Краєва хроніка.** В Сопові пов. Коломия н Тихонюк переодівся в шоферську куртку, ржив на лице маску і стріляв до хати Ів. Ти нюка, щоби його вбити. Напасника арешто но. — Над Бориславом перетягла сильна бу з громами, в часі якої грім ударив в один фтовий закіп і спалив його. Шкода 50.000 л. — В Петранці пов. Калуш ограблено міс вого купця Зендера Нусбавма, наслідком го поліція арештувала трьох парубків — Ко Збоїск під Львовом сполошилися коні Мар на Бера з Жидятич, що їхав зі своєю жінкою о Львова. Фіра вдарила в телеграфічний овп, причому жінка впала на землю і тяжко отовклася.

— **Пожежі.** В Глубокім пов. Станиславів діти причинили в загороді Татіяни Попович поже у, яка перекинулася на сусідні будинки і зни шла 9 хат з господарськими будинками. Шко у обчисляють на 12.000 зол. — На фільварку н. Сапіги в Германові пов. Львів згоріли дві тирти збіжа і сіна.

— **В Лодзі застрайкувало** 3.000 сезонових ро бітників при міських роботах.

— **З Польщі.** Зі Снятина випоравляється 45 у чителів з Варшави на каяках ріками Прут, Се рет і Дунай, а звідси Чорним Морем до Стамбу лу. — В Татрах упав 27-літний приватний уря довець з Будапешту, Павло Вайс, у тисячметро ву пропасть і погиб на місці. — З Маляві пов. Ряшів господар Валентій Квятковський застрі лив з револьвера Ад. Хшановського і тяжко ранив його жінку, приловивши їх у полі на крадежі конюшини.

— **Село згоріло від грому.** Над Станиславовом і околицею перетягла в ночі на 26. ц. м. велика буря з громами і спричинила велику пожежу в сусідному селі. Згоріло 9 домів, 5 стоділ, 9 стаєн і 13 оборогів. Шкоду обчисляють на 15 тисяч зол.

— **Вхоплений дівчатами.** Нюйорська поліція веде енергійні доходження у звязку з незвичайним випадком уведення. Один 17-літний молодик, Джек Тафман пропав недавно без сліду. На основі вісток, які зібрала родина, молодика вхопили чотири дівчини, які в ньому залюбилися, і держать його в одній готелі в околиці Бродвею.

— **Штучний кавчук.** З Ню Йорку повідомляють, що дві великі американські фірми розпочали будову фабрики пневматиків зі штучного кавчуку, добутого синтетичною дорогою. Штучний кавчук має ті самі прикмети, що природний. Продукція його вправді дорожча, одначе робить Америку незалежною в часі війни від заграничного імпорту.

ВІДГУКИ ДНЯ.

ДО ТАБОРІВ.

Усміхнені лиця, розрадувані очі, гамір, рух, аж Головний Двірець ходить. З чорного отвору тунелю висипається на перон рухлива товпа куцих громадян і пре до вагонів, спеціяльно для них призначених. Найгірші ці вагони з усіх, брудні і обдрипані, ще з часів Марії Тереси, але підростаючі громадяни тим не журяться. Вони прикрасять їх своїми лицями, заквітчають сміхом, застелять піснею.

Брудний, старий вагон, але Богу дякувати, причіплений до решти поїзду. Хоч і постогнуючи, поскрипуючи та немилосерно підкидаючи, але все таки повезе їх — геч, у далекі рідні Карпати, на сонячне дозвілля, на зелені килими полонин, між пахучі, вікові бори

Молодь і діти їдуть у вакаційні табори..

Хто на Сокіл, хто на Остодір, а хто до Старявни.

Десять місяців життя серед сірих мурів міста висмоктало неодну каплю крови з молодого орґанізму. Не кожному з них дозволила доля мешкати в сонячній кімнаті, густо-часто тулився неодин у темних сутеринах, де промінь сонця гостив хіба тоді, як відбився від вікон другої камениці.

Тепер буде цілий місяць і сонце і добрий, чистий як шкло, гірський воздух.

А коли синій сумерк окутає кітловини, коли темінь ночі виповзе з нутра лісів — засяде гамірлива молодь при ватрі. Топлива вбрід, ніхто не рахує скільки сухого гилля притягнуть молоді таборяни, то й ватра буде велика і ясна.

Так добре при ній слухається переказів, бувальщини, так легко при ній співається пісня..

А потім вечірня молитва і на спочинок. Здоровий, кріпкий сон, доки золоті вії раннього сонця не вдарять у вікони кімнат

Стою і дивлюся на відїзд гамірливих роїв молодих таборян.

Хто з них раз чи два був уже в таборі — той старий бувалець. Щось як „стара война". Іде відважно до поїзду, наплечник двигає сам, прощається з батьком чи мамою спокійно, а з товаришами витається з криком.

Але ті, що перший раз, трохи перелякані і заедно оглядаються на батьків. Бояться сідати до вагонів, бо може це не для них, а як для них, то не знати котрі.

Врешті посідали.

Ось-ось поїзд рушить.

А мами, як ті квочки, що висиділи качат: бігають понад беріг і наказують:

— А памятай...

— А не забудь...

— Уважай...

Паротяг засвистав і поїзд двигнувся з місця.

Ліс рук з вікон ваґонів — останні поздоровлення.

Декотра мама обтирає нишком сльози. Її „потіха" перший раз сама поїхала.

Нехай не гризеться — не сама. Поїхав і пан командант і пан обозний і „братчики". Привезуть за місяць „потіху" назад, опалену, веселу і здорову.

А найголовніше — більш самостійну.

Дивився я вслід за поїздом і думку думав.

Табори... Яке добро для молоді. Скільки користи з них для молодого покоління!

До мене підійшов знайомий.

— Що ви так? Зажурилися?!..

— Ні. Думаю про табори. Молодь має їх, хоч і не стільки, скільки треба. А ми старші?.

— Не гризіться. Зачуваю, що й для нас, старших знайдуться... Може не в Карпатах..

Дальші слова заглушив свист поїзду, що відходив на північ. Може до Берестя, може ще далі...

Галактіон Чіпка.

— **Літак упав на публику.** З Білгороду повідомляють, що в часі летунського показу в Белічах один приватний літак, що брав участь у змаганнях, наслідком дефекту мотору впав на публику. Пять осіб згинуло на місці, 12 є тяжко потовчених. Пільот літака також тяжко потовкся.

— **Ріжні вісти.** Большевицький комісаріят освіти видає в найближчому часі міліон книжок для дітей на ріжні наукові теми. — Біля Ковна упав військовий літак, що вибрався до окружного лету довкола Німеччини, причому згинув пільот Мішкенас. — Президент берлінського комунікаційного т-ва д-р Юрій Томас виїхав автом над озеро Плесовер і пропав без сліду. Мабуть утопився.

Із судової салі.

ЗАМІСТЬ ДВОХ МІСЯЦІВ ТЮРМИ — 50 ЗОЛ. ГРИВНИ.

Городський суд у Чесанові засудив **Івана Кіха**, начальника громади в Гуті Старій за провину зі статті 128 к. з. на 2 місяці безоглядної вязниці за те, що на цивільній розправі вдарив кулаком об стіл і викрикував ріжні слова під адресою інж. Шнайдра. Інж. Шнайдер заскаржив громаду Гуту Стару тому, що вона йому не заплатила гонорару за нарисовання мапок. Громада боронилася тим, що ніяких мапок не замовляла. Коли-ж інжинер присягнув, що громада таки замовила мапки, Іван Кіх, як повновласник громади, не міг здержати свого обурення і вдарив кулаком об стіл. В середу 27. червня ц. р. відбулася апеляційна розправа у Львові, на якій суддя ради. Лясковський змінив присуд першого суду і засудив обвиненого на заплату 50 зол. гривни. Обвинуваченого боронив обор. **д-р Лев Ганкевич.**

З кіна.

КІНО КАСІНО: „ПЯТЬОХ ПРОКЛЯТИХ ДЖЕНТЕЛЬМЕНІВ".

Чи вірите в те, що в Африці між арабами є ясновидці й факіри, які можуть не тільки виворожити вам лиху годину, але закличом означити вам день смерти? Над цим питанням мучаться деякі особи цієї фільми, головно пара закоханих, яка мріє про щасливе життя, а не про смерть. Страшні події, що приходять одна за одною, можуть заморозити глядача, коли він не любить „фаталістичних" драм. І тому тих, які хотіли би в половині фільми втекти, хочемо вспокоїти і радимо їм залишитись до кінця. Це дуже добре скомпонована французька фільма — чим далі, тим краща. У головних ролях славний Бор і молодий Лефевр.

КІНО АПОЛЬО: „МАДАМ ДІБАРІ".

Стара фільма, коли ще Норма Тальмедж була одною із перших фільмових зірок. Виступала теж у цій ролі Поля Неґрі, цікава з іншого боку. Тальмедж має тут дві-три сцени, коли справді віримо в чар її краси. Сценарій добре складений, хоч для драматичного ефекту й одноцільности раз вибраної любовної історії насилує історичні факти. Любка Людвика XV. жила після його смерти прогнана тихо в замку Люсієн, збудованім для неї королем; жила тихо і щасливо з тим самим ґрафом Коссе-Бріссаком, якого сценарій постійно від неї відмежовує. Арештували її у 1792 р. за те, що хотіла в Анґлії продати свої дорогоцінности, а не безпосередньо після наступу на замок, де ще живе Людвик XV. Партнер Ґрети Ґарбо Конрад Наґель грає нещасливого Бріссака.

Студентські справи.

Інформації про студії у високих школах Кракова.

Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада" у Кракові подає до відома, що вписи на Ягайлонський Університет відбуватимуться між 25. вересня і 7. жовтня.

В Ягайлонському Університеті істнують такі Виділи: медичний, правничий, фільософічний, фармацевтичний, фізичне виховання, рільничий, вищий однорічний кооперативний курс при рільничому виділі.

Всіх кандидатів, що мають намір вписатися на Університет, обовязують лікарські оглядини, що будуть відбуватися від 4. — 30. вересня включно в Лікарській Клініці, вул. Коперника 15 і Хірургічній Клініці вул. Коперника 40.

Перед зголошенням до оглядин кандидати виповнюють докладно й читко карту оглядин і наклеюють на ній свою знимку. Кандидати складають у Канцелярії Лікарської Клініки, вул. Коперника 15, квоту 4 зол. за оглядини; тут дістають і відповідні карти.

При вписах на котрийнебудь Виділ треба долучити: метрику уродження, свідоцтво зрілости, посвідку лікарських оглядин, посвідку, що стверджує відношення до військової служби, в разі перерви в студіях — свідоцтво моральности, ті, що переносяться з іншого університету, мусять залучити свідоцтво відходу; крім цього: дві виповнені на всі три триместри вписові карти і також виповнений індекс з леґітимацією й наклеєними знимками та власноручно підписане приречення.

Студенти, що хочуть вписатися на медичний виділ, фізичне виховання, фармацію, мусять вносити подання про приняття.

Університетські оплати для студентів I. року 310 зол.; складати їх можна в двох ратах. Ті, що стараються про розложення оплати на дві рати, залучують при вписі свідоцтво незаможности, потверджене відповідними чинниками й політичною владою (староство).

Крім Ягайлонського Університету істнують у Кракові ще такі високі школи: Гірнича Академія, Академія Мистецтв, Державна Педагогія (два роки), Вища Торговельна Школа.

Життя у Кракові коштує 60—100 зол. місячно.

Ближчі інформації про студії у високих школах у Кракові подає в часі ферій Паньків Роман, студ. рільн., Kraków, Zakład Ogrodniczy U. J., ul. 29 Listopada 48. — Крім цього відбуватиме постійні дижури в домівці філії „Просвіти", вул. Jagiellońska 10/III, кожної суботи від год. 19.30—21.

На відповідь просимо залучити відповідну поштову марку.

За Виділ

Головацький Володимир, голова.

Сташко Теодозій, за секретаря.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЯНЩИНА.

Прощання яких мало. В Ладанцях, пов. Перемишляни, був від 35 літ управителем школи п. Сенина Василь. Саме цього року відходить він на вповні заслужений відпочинок, на емеритуру. Варто було бачити, як шкільна дітвора прощала свого улюбленого учителя у дні закінчення шк. року. Вже від ранку між дітворою можна було зауважити якийсь незвичайний рух: хлопці гуртками про щось радили, дівчатка зносили щонайкращі цвіти та вязали їх у китиці. По офіційній частині закінчення шк. року вся дітвора на приказ встає у лавках. З поміж дітвори виходить хлопчик, кланяється по козацьки і в короткій промові, що її сам уложив, прощає свого любого учителя, а заразом дякує за повну любови опіку над ними та дійсно батьківський провід. Потім виходить дівчинка, що теж складає подяку та щирі діточі побажання на будуче. При співі „Многая літа“ дівчатка зложили у стіп старенького учителя китиці цвітів. Коли зворушений до глибини учитель крізь сльози дякував дітворі за такий щирий вислів привязання та любови до себе давав дітворі свої останні для неї науки: любіть Бога та свою Церкву, наш Український Нарід і все, що наше, рідне, вся дітвора залилася щирими-діточими сльозами. Здається, от собі подія, яких багато. Одначе так не є. Раз, що діти зорганізували оте скромненьке прощання самі, ніким не інспіровані. А у їх голівках мусів зродитися такий плян, бо учитель вщіплював у них щось більше, як азбуку. Хто вийшов спід його руки, знатиме у всьому своєму житті, що він син українського народу, знатиме, що доля нашого народу залежить від нас самих. Побажатиб лише всім нашим учителям, щоб діждались такого прощання! Не меншою любовю і пошаною тішиться п. Сенина Василь і серед старшого громадянства, бо вповні на це собі заслужив. У весь свій вільний поза школою час посвячував громадській роботі. Він-же член Н. Ради Маслосоюзу, член Н. Ради О. С. К. Рогатин, голова Н. Ради Нар. Дому в Перемишлянах, директор Р. М. в Ладанцях, член Управи коoп. „Помін“ у Ладанцях, касієр Каси Стефчика в Ладанцях, член Н. Ради коoп. „Союзний Базар“ у Перемишлянах. — Ця коротка згадка нехай послужить протидоказом на всі виводи тих, що засловлюючись державною посадою, відмовляються від всякої нар. праці. **Місцевий.**

III. Краєвий Здвиг Українського Сокільства

30. червня, 1. і 2. липня. **ЛЬВІВ.** 30. червня, 1. і 2. липня.

СПОРТ.

БОЇ „СЯНУ“ В ЗАХІДНІЙ ҐРУПІ КЛЯСИ А.

Розгривки за мистецтво А-кляси зах. ґрупи добігають до кінця. У. С. К. „Сян“ у Перемишлі стоїть напередодні двох останніх рішаючих змагань, а саме з „Короною“ (Самбір), що відбудуться у пятницю 29. червня п. р. в год. 5·15 на площі „Польонії“ в Перемишлі і дня 1. липня п. р. на площі „Корони“ в Самборі.

Досі розіграв „Сян“ сім змагань за мист. А.-класової ґрупи. Одні змагання „Сян“ програв, одні зремісував, а в пятьох змаганнях переміг своїх противників. Коли пункти з резервами А.-кл. зах. ґрупи будуть числитися, чого „Сян“ домагається від ЛЗОПН-у, після відходу „Оґніска“ з А.-кляси і залишення в зах. ґрупі лише трьох повновартісних клюбів, то „Сян“ має вже безконкуренційне перше місце з 3. пунктами втраченими й 11 здобутими. В дальшій черзі йде „Чувай“ з 7 втраченими і 7 здобутими і „Корона“ з 7 втраченими і 5 здобутими пунктами.

Звідомлення з дальших змагань „Сяну“, нереєстрованих ще на цьому місці, треба доповнити змаганнями: „Оґніско“ I б. — „Сян“ у Ярославі з вислідом 2 : 3 і „Сян“ — „Ресовія“ I. б. у Перемишлі з вислідом 5 : 1. В обидвох цих змаганнях „Сян“ мав величезну перевагу, хоч виступив до них в ослабленому складі, без Романця, Макарухи, Федоровича I., Новицького і Біницького. Змагання ці треба вважати поважним успіхом „Сяну“; тимбільше, коли зважити, що саме у червневих розгривках „Ресовія“ I. б. перемогла „Чувай“ 2 : 0, а „Польонія I. б. з трудом зремісувала з „Оґніском“ I. б. на своюму власному грищі. На останніх двох змаганнях „Сяну“ було ок. 1.500 видців.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Дмитро Угрин: У НІЧ ПІД СВ. НИКОЛАЯ, драматичний образ на 4 дії. Перемишль 1932. Стор. 24, 8-о. Головний склад: Народний Базар у Перемишлі.

Дмитро Угрин: ЗАДЛЯ ВАС, КРАСАВИЦІ! Історична драма в 5-ох діях. Накладом автора. Тернопіль 1933. Стор 94, 8-о.

ЖУРНАЛИ.

МІСІОНАР Пресвятого Серця Ісусового. Жовква, липень 1934. Ч. 7. Р. XXXVII.

SLOVANSKY PREHLED, sbornik pro poznávání politického, socialniho a kulturniho zivota slovanskycl států a národu. Praha, 1934. Cis. 6. Roc. XXVI.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО. Львів, липень 1934. Ч. 7. Р. II.

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ КОНҐРЕС. Одноднівка. Накл. Ділового Комітету У. Ж. К. З друкарні „Діла“. Стор. 16, 4-о. Зміст: Уляна Кравченко: Піонірці (вірш). — М. Рудницька: Підсумки 50-ліття. — Велика Громадянка Наталя Кобринська. — Ті, що творили „Перший вінок“. (Розмова з Михайлиною Рошкевич-Іванцевою). Стан українських жіночих організацій. — Ірина Вільде: Фірма „Н. Сидір і С-ка“ дає право незамужним жінкам. — Що думаете про У. Ж. Конґрес? (анкета). — Ярослава Музика: Із вистав Конґресу. — Ірина Гургула: Народнє мистецтво. — Наталя Дорошенко: Вистава книжки. — Програма У. Ж. Конґресу.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 28. VI. год. 7·30 веч. „Мандрівка по Варшаві“.

Пятниця, 29. VI. год. 3·30 поп. „Фрайлайн Доктор“ ціни найнижчі

Пятниця, 29. VI. год. 7·30 веч. „Мандрівка по Варшаві“ Абон. 23.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 28. VI. год. 7·30 веч. „Любко то я“.

Пятниця, 29. VI. год. 3.30 поп. „Любко то я“ ціни найнижчі.

Пятниця, 29. VI. год. 7·30 веч. „Любко то я“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Мадам Дібарі“.

АТЛЯНТИК: „Світ належить до тебе“ (Секс Сапаль).

ВАНДА: „Хоробрий вояк Швейк“.

КАСІНО: „Ворог у крові“, „У слідчій службі“.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль білих діжечок“ (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Симфонія життя“, ревія „Все для львовянок“.

МІРАЖ: „Цілунок перед зеркалом“.

МУЗА: „Надувальський та С-ка“.

ПАЛЯС: „Ракочі марш“, „Прокуратор Алісія Горн“.

ПАСАЖ: „Райський птах“ і додатки.

ПАН: „Велика грішниця“, „Син джунглів“.

СВІТ: „Шибення з Еспанії“.

СОНЦЕ: „В перехреснім вогні“ та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Двійник“, ревія „Веселий тиждень“.

ХИМЕРА: „Великий ярмарок кохання“.

УТІХА: „Добраніч, Відне“ і ревія.

Закордонне радіо.

Четвер, 28. червня 1934.

Відень (506,8) 15·40 Програма для дітей, 18·45 Радіокабарет, 20·10 Альпейські мельодії (спів, цитра), **Прага** (470,2) 11·05 Концерт, 22·15 Легка музика на два фортепяни, **Париж** (1649) 20·00 Симф. концерт, **Берлін** (356,7) 19·00 Райтерові твори. **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·05 Вок. концерт, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, 18·30 Забуті пісні Бекера та Єнсена (Янда, альт), **Штутгарт** (522,6) 17·45 Вок. концерт, **Будапешт** (549,5) 12·05 Легка музика, 19·00 Скрипка, **Міляно** (368,6) 16·45 Для дітей, 20·45 „Іль Конте Орі“ оп. Россінія, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інстр. концерт.

Пятниця, 29. червня 1934.

Відень (506,8) 11·00 Симф. концерт, **Братислава** (298,8) 10·30 Нар. пісоньки, **Кошиці** (269,5) Вок. концерт, **Прага** (470,2) 21·00 Концерт, **Париж** (1649) 20·45 „Бокачйо“ оп. Суппе, **Білгород** (493,8) 12·05 Концерт, **Люксембург** (1304) 21·45 „Севільський цирульник“ оп. Россінія, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти (музика, спів), 18·30 Спів. ресітал, **Гамбург** (331,9) 21·00 „Мадам Батерфляй“ оп. Пучінія, **Гайльсберг** (291) 21·00 „Люїза Мілер“ оп. Вердія, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, 17·50 Два фортепяни, 19·00 Скрипка, **Будапешт** (549,5) 17·30 Сальонова орхестра, 15·30 Віольончеля, 19·30 Пісоньки, **Міляно** (368,6) 13·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт із участю скрипака Бакара, 20·45 Оперетки „Нормберська лялька“ ком. оп. Адама, „Гарна Галятея“ муз. комедія Суппе

—o—

Львівське радіо.

Четвер, 28. червня 1934.

6·30—7·25 Раніша авдиція, 12·10 Сальонова музика, 13·05 Для молодших дітей: „Збанок молока“ на основі Ляфонтена, 13·20 Фантазії з улюблених опер (гр. пл.), 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 „Те саме, а все ж що інше“ (гр. пл.) 17·00 Листи та програми, 17·15 Концерт (музика, спів), 18·00 „Молочні напитки приготовлені дома“, 18·15 Авдиція про море, 19·00 Всячина, 19·15 Відч. „Жінка як світло та тепло життя“, 19·25 Камеральний концерт, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·02, 22·15 Свято вінків на Вислі і Варті, 20·12 Легка музика, пісоньки, 21·02 „Лічувальне заведення Шелі“, 21·12 Популярний концерт (орхестра, спів), 22·00 „15. роковини Версайського трактату“, 22·45 Літературна чвертьгодина, 23·05 Танк. музика.

Пятниця, 29. червня 1934.

8·30—10·25 Раніша авдиція, 12·05 Метеорольоґ. комунікат для села, 12·10 Море в музиці, 13·05 Фейл. „Море й музика“, 13·15 Легка музика, 13·45 „В таборі добровольчих робітничих дружин“, 14·00 Година легкої музики, 15·00 Сільська балачка, 15·15 Кашубські пісні з гр. плит, 15·45 Рільнича торговля, 16·00 Фортепянові твори, 16·15 Популярна музика з гр. пл., 17·00 Польська нар. музика, спів, 18·00 Творець коoп. руху (Стефчик), 18·15 Польські і чужі пісні про море, 19·00 Всячина, 19·15 „Серед танку та співу“ (муз. репортаж), 20·00 Вибрані думки, 20·10, 21·00 Симф. концерт, 22·00 Почт. техн. скринька, 22·15, 22·16 Спортові вістки, 22·30 Сальонова музика, 23·05 Танк. музика.

Читайте „Діло“!

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 5·28 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·69, Париж 34·94, Берлін 207·25, німецька марка в приватних оборотах 198, Ціріх 172·33, Амстердам 359·55, Прага 22·01, Міляно 45·26, Нюйорк кабель 5·30 1/8, Нюйорк чеки без оборотів.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 27. червня п. р. платив кооперативам за:

1 кг. масла пріма десерове	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	зол.
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·25—2·30	„

Тенденція на масло, молоко, сметану та яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що 28. червня п. р. платив своїм доставцям **за 1 кг. живої** ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Нормальні курята (пара курят важить не менше як 1·20 кг.) за 1 кг. 1·00 зол.

Кури	„ I кляса	0·80	„
„	„ II „	0·60	„

Тенденція зниżкова. На курята яких пара важить менше як 1·20 кг. попиту зовсім нема; також нема попиту на індики, індички, качки і гуси.

ОПОВІСТКИ

Виділ „Українського Інституту для Дівчат у Перемишлі прийме в шк. році 1934/35 — 200 Інститутток з ріжних літ у Перемишлі. Оплата місячна 65 зол. — Оплата одноразова за інвентар 25 зол. Подання у справі прияття вносять усі до 15. липня (Перемишль, Татарська 4). Повідомлення про прияття, або відмову дістануть усі на письмі до 1. серпня. Інститутки, за які не вирівнано залеглости в Інституті не будуть прияті.

1784 1—2 **Виділ.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЗОЛОТО, СРІБЛО купує і платить найвищі ціни Домбровський і Розважевський. Львів, Академічна 2. 6/78 6—7

ЯРЕМЧЕ у віллі прегарно положеній близько Прута до винайму сонячні покої з кухнями, харчем або без; ціни приступні. Перфецька, Яремче. 1732 3—3

БУФЕТ на рахунок віддам площа „Сокола Батька“ — зголошення 3—7 в буфеті. 1775 1—1

4 КІМНАТИ, кухня, передпокій, лазничка, спіжарня зар. до винайму при вул. Ченстохівській 36. від 1. VII. п. р. Відомість у сторожа. 1777 1—1

ШУКАЮ інтелігентної жінки від літ 2 до товариства хорої особи. Зголошення до Адміністрації під „4“. 1782 1—1

КОСМАЧ, гірська околиця, — смачний і здоровий харч по приступній ціні поручає Лисинецька. 1779 1—1

ЗАЙМУСЬ ДОМОМ, дітьми, або хорим Адм. „Діла“ „Працьовита“. 1781

КОМНАТА до винайму від 1. липня умебльована. Листопада ч. 5. I. поверх, двері 3. 1780 1—1

ШУКАЮ кавалерської кімнати. — Зголошення до „Діла“ під „Мешкання“. 1785

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.